

Pieter Koolwijk

PRUTJE

met illustraties van *Linde Faas*

LEMNISCAAT ROTTERDAM

Slecht nieuws.

De man stroopte zijn mouwen op. 'Kijk dan hoe je er-
uitziet!'

Tussen de lappen waarin Walm was gewikkeld had hij
allemaal pluis gestopt. Hij zag eruit als een kruising tussen
een jongetje en een pasgeboren vogeltje. Maar dan wel
eentje met een blij gezicht. 'Mooi!' zei hij tevreden.

'Het is mijn schuld, meneer,' riep ik zo hard mogelijk.
Het was lastig om boven de herrie van de fabriek uit te
komen.

'Hier komen!' commandeerde de opzichter. 'Allebei.'
Hij duwde zijn zwarte bolhoed recht op zijn hoofd.

Ik kroop onder het apparaat vandaan, mijn broertje on-
dertussen met me meetrekkend. Walm hielp zoals ge-
woonlijk niet mee. Hij bleef op zijn rug liggen en liet zich
aan zijn voet meesleuren.

'Waarom heb je dat gedaan?' schreeuwde de opzichter.

Ik had van alles terug willen zeggen. Dat ik hem wilde
laten schrikken door Walm als pluizig monster onder de
machine vandaan te laten kruipen. Of dat hij zich niet zo
druk moest maken en beter zijn eigen lelijke gezicht kon
bedekken met pluis. Of dat ik het gedaan had om hem te
treiteren. Maar ik deed het allemaal niet. Ik zou het mezelf
er alleen maar extra moeilijk mee maken.

'Ik vond het grappig...' zei ik. Ik wist dat het me straf
ging opleveren. Een zeer pijnlijke straf. Maar ja, dat moest
dan maar. Zolang het mijn broertje maar bespaard bleef.

'Je weet wat dat betekent,' zei de opzichter dreigend.

Ja, dat hij een vreselijke kerel was. Eentje die ik het liefst
aan zijn dikke, donkere snor door de fabriek zou trekken.

'Zet hem uit!' gilte een vrouw plotseling aan de andere
kant van de fabriekshal. 'Zet hem uit!' riep ze opnieuw.
Haar hoge stem sneed dwars door het geluid van de
machines.

Mensen schreeuwden. Iedereen rende dezelfde kant op.
De opzichter draaide zich met een ruk om en liep schel-
dend naar de plek waar een groep mensen zich had verza-
meld. Boven het rumoer uit klonk het gekrijs van een
jongen of een meisje. Het verschil kon ik niet horen. Zin
om te kijken had ik niet. Ik wist toch wel wat er aan de
hand was. Dit gebeurde zo vaak. Bijna dagelijks. Iemand
was moe, lette niet goed op en kwam ergens tussen te zit-
ten. Nou ja, iemand... Eén van ons. Eén van de kinderen.
Gelukkig hoorde ik toch iemand heel hard huilen – een
jongen. Dat betekende dat hij pijn had, maar nog wel
leefde. En dat hij mij voor even van de opzichter had
verlost.

'Hoelang blijft die machine nog stilstaan?' hoorde ik de
kerel schreeuwen. 'Dit kost geld!' Dat was het enige waar
hij aan dacht: geld.

Iemand zei iets, maar ik kon niet verstaan wat. Kort
daarop werd de machine weer aangezet en liep iedereen
terug naar zijn werkplek. Ik zag hoe een vrouw een jongen
in haar armen droeg. Ik kon alleen niet zien wie het was.

'Alle kinderen hier komen!' brulde de opzichter. 'Nu
meteen!'

Ik stond op en trok mijn broertje overeind. 'Kom, Walm.'

Hij was er zoals gewoonlijk niet bij met zijn gedachten.
Hij keek alsof hij ergens last van had. Of beter gezegd:
alsof hij iets heel erg zwaars probeerde op te tillen. Maar

hij kwam in ieder geval waggelend achter me aan, dat was het belangrijkste.

Alle kinderen hadden zich verzameld bij de opzichter. Ook Spoel. Ze keek zorgelijk, maar dat deed ze meestal. De opzichter plukte aan de dikke snor die over zijn mond hing. Zijn wenkbrauwen stonden op standje nijdig. Hopelijk had het niet met Walm of mij te maken. Ik keek achterom, maar zag mijn broertje nergens.

14 ‘Er is net iemand klem komen zitten in een weefmachine,’ bulderde de zware stem van de opzichter. ‘En zoiets kost ontzettend veel geld.’ Hij liet zijn scherpe blik over ons heen glijden.

Voor mijn gevoel bleef die net even iets langer op mij hangen.

‘Ik verwacht dat jullie beter je best doen. Opletten dus!’ Zijn wenkbrauwen zakten nog verder omlaag. ‘En vooral doorwerken!’

Precies. Dan kwam alles goed. Voorzichtig zijn, goed opletten, maar vooral doorwerken. Kon hij niet zelf klem komen te zitten in een machine? Al was het maar met zijn grote teen. Eigenlijk wilde ik weer weglopen, maar de rest bleef nog staan. Dus deed ik hetzelfde. Hoe minder ik opviel, hoe minder groot de kans dat hij terugkwam op mijn straf.

En ineens rook ik een afgrijselijke stank.

Stank waarvan mijn ogen begonnen te tranen en ik spontaan misselijk werd. En een stank die me akelig bekend voorkwam...

Fragment uit Pieter Koolwijk, *Prutje*, Lemniscaat, 2018.

Dit fragment mag enkel gebruikt worden voor educatieve doeleinden en niet verder worden verspreid.